

İSLAM PARTİ İSTİŞARESİNDEN NOTLAR...

(Merhum Ercümen Özkân'ın İslam Partisi Kuruluş Sürecinde İstişare Toplantısından)

(Yöneliş Grubunun görüşleri) M. BALCI

Haziran 1991 –Ankara, Piknik Alanı. Katılımcı 192 kişi

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Öncelikle şunu söyleyeyim. Yazılı bir metin okuyacağım. Zira sadece kendi düşüncelerimi değil, İstanbul'da “Yöneliş Grubu” olarak az-çok tanıdığınız arkadaşların da düşüncelerini aktarmış olacağım için, eksik veya fazla olmasın diye yazılı ifade edeceğim.

Gündeme ilişkin değerlendirmeye geçmeden önce Müslümanları düşünmeye, akletmeye ve hareket etmeye sevkeden ve bugün de ülkenin dörtbir yanından, siz değerli arkadaşlarımızla bir araya gelerek Müslümanların en temel meselelerinden biri olan “örgütlenme” konusu çerçevesinde fikir alışverişinde bulunmamıza zemin hazırlayan değerli ağabeyimiz Ercümen Özkân'a teşekkürlerimizi sunarız.

Konuya ilişkin yaklaşımlarımı kısaca ifade etmeye, iletmeye çalışacağım. Yöneliş camiasında burada bulunan ve bulunmayan arkadaşlarımızın Ercümen Bey'e ve buradaki tüm kardeşlerimize selamlarını sunarak sözlerime başlarım.

Muvahhid Müslümanların Kur'an, Sünnet, İslam'ın ana ilkeleri, Müslüman kimliği, Müslümanların görev ve sorumlulukları gibi birçok meselede fikri olarak genel bir çerçeve oluşturdukları söylenebilir. Özellikle son on yıl içinde bu temel meseleler yoğun bir şekilde incelenmiş, araştırılmış, tartışılmış ve bu konularda oldukça önemli mesafeler alınmıştır. Bunun bir sonucu olarak da tevhidi bilinç ve hassasiyet birçok İslam ülkesinde olduğundan çok daha ileri düzeye ulaşmıştır. Fakat bilinç ve hassasiyetin yükselmesine rağmen tevhid akidesini günlük hayata indirgeme, Müslümanların ve içinde yaşadığımız toplumun değerlendirilmesi ve sorunlarına ilişkin ciddi, kuşatıcı ve vakarlı yaklaşımların üretilmesi, sistemin “İslam Düşmanı” kimliği ve Müslümanlar aleyhine uygulamalarına karşı güçlü bir ses yükseltilebilmesi, mevcut doğruların sistemin maddi-manevi cenderesi altındaki insanlarımıza iletilerek İslam mesajının yaygınlaştırılması ve kardeşlerimiz dünya Müslümanlarıyla yeterli düzeyde karşılıklı ilişkilerin tesisi gibi konularda yapılanlar çok cılız ve yetersizdir. Bunun nedeni tevhidi bilinç ve sorumluluk sahibi Müslümanların güçlerinin dağınık olmasıdır. Talip olunan dava, yüklenilen görev ve sorumluluk en azından yukarıda yetersizliğinden söz ettiğimiz pratikler birbirinden kopuk birey veya grupçuklar tarafından gerçekleştirilmesi imkânsız, güç ve büyük işlerdir. Görev ve sorumluluğu bu kadar büyük ve ciddi olmasına karşın Müslümanlar ciddi, yeterli ve güçlü organizasyonlarla bir işbirliği ve dayanışmayı gerçekleştirmemişlerdir. Bunun önemli nedenlerinden biri, kimi olumsuz pratiklerden veya kişisel zaafardan yola çı-

karak İslam'ın, özüne, insan ve toplum hayatının sünnetine aykırı olarak bireyci Müslümanlar arasında yaşatılmaya çalıştırılmasıdır. Bireyciliği sorumluluktan kaçma ve Müslümanlar arasında fesadı yaygınlaştırma eğilimi olarak görüyor ve tüm kardeşlerimizi bu konuda hassas olmaya çağırıyoruz.

Diğer bir neden ise, Müslümanları bir araya getirmeye yönelik faaliyetlerin ve ortaya konulan önerilerin güçlü, yeterli ve kuşatıcı olmaktan uzak oluşlarıdır. Giriş mahiyetindeki bu genel değerlendirmelerden sonra parti hakkındaki görüşlerimize geçelim.

Müslümanların, kendilerini ifade edebilecekleri legal zeminler şüphesiz ki, gereklidir. Bu zeminlerden biri olarak düşünüldüğünde partinin Müslümanlara bazı avantajlar sağlayacağı söylenebilir. Ancak bu avantajlarla birlikte bazı riskler de söz konusudur. Gerektiğinde avantajları ve riskleriyle birlikte ciddi bir şekilde tartışılmalıdır. Bunun için Türkiyeli Müslümanların gündeminde parti olayının sorunlu ve zamansız olduğunu düşünüyoruz. Türkiye'de faaliyet gösteren irili-ufaklı İslami grupların, örgütlenme ve Müslümanlar arası ilişkiler konusunda henüz fikri olarak halledilememiş meseleleri, önemli yaklaşım farklılıkları vardır. Örneğin "İslami hareketten ne anlaşıldığı" noktasında bile bir belirsizlik vardır. Kimisine göre böyle bir hareket yoktur. Kimisine göre kendi grubunu, kendi dergisini okuyup yayınlayanları takip edenlerden ibarettir. Kimisine göre de kendi kendine yakın olan bir-iki gruptur v.b.

Müslümanların, güçlerini birleştirecek organizasyonların oluşturulabilmesi için başlangıç noktası, kendi grubumuz dışındaki grupları önce var saymak, daha sonra da bu gruplarla oluşturulacak diyalog zeminlerinde örgütlenme ve birlikte hareket etme noktasında ortak bir yaklaşımın oluşturulmasına çalışmaktır. Mevcut parti projesi gündemi, Türkiye İslami Hareketinin kendi doğal gelişimi neticesinde varılan ve hareketin kendi zemininden kaynaklanan bir konu değildir. Sistemin kendi inisiyatifi ile daha önceki yasakları kaldırması akabinde Ercümen beyin şahsından kaynaklanarak Müslümanların gündemine taşınan bir konudur. Ve bu toplantı parti konusunda belirli fikri ve görüşleri olan kişi yahut kişilerin, bizleri bu faaliyetlerine destek olmaya, zemin olmaya ve yama olmaya çağırmasıdır. Dolayısıyla bu projenin oluşumu ve gündeme gelişi usulsüzdür. Parti gibi Müslümanların tümünü ilgilendiren, yaşaması ve misyonunda başarılı olabilmesi için azami derecede katılımı gerekli kılan bir proje, ancak gerekli altyapının tesisinden sonra ve mevcut cemaatler, gruplar, oluşumların katılımı sağlanarak kuşatıcı bir şekilde oluşturulabilir.

Parti örgütlenmesi dar kadro faaliyeti değil, kitlesel bir örgütlenmedir ve kitlesel bir talep gerektirir. Böyle bir örgütlenmenin gerektirdiği kitlesel zemine ne Ercümen Bey ne de diğer gruplardan herhangi biri şu aşamada sahip değildir. Kendini ayakta tutabilecek kitlesel zemine sahip olmayan bir parti varlığını sürdüremeyecektir. Bu yetersiz şartlarda ortaya konulacak bir parti teşebbüsü ise ancak Müslümanlar arasındaki kopukluğu ve mesafeyi artıracak ve mevcut siyasi partilere meşruiyet kazandırma işlevini görecektir.

Yukarıda saydığımız eleştiriler çerçevesinde, parti konusundaki bu girişimi yanlış, zamansız ve yetersiz görüyoruz. Bu cümleden olarak yürütülecek kuruluş ve örgütlenme faaliyetlerine katılmayacağımızı beyan ediyoruz. Hepinizi Allah’a emanet ederiz.

ERCÜMEND ÖZKAN’IN YÖNELİŞ GRUBUNA CEVABI

Davetimize icabetle lütfedip buraya gelen, yalnız gelmekle de kalmayıp düşüncelerini derli-toplu bir şekilde; isabet ettiği kanısını taşıyalım-taşımayalım beyan etme lütfunda bulunan arkadaşlarımıza ve ilk konuşmacı Muharrem beye, beyan ettiği veçhile “Yöneliş Çevresi” adına yaptığı konuşmaya teşekkür etmek istiyorum.

İlk açıklayıcı konuşmamda da belirttiğim gibi biz bir Müslüman olarak, bir insan olarak hiç kimsenin mutlaka bizim gibi düşünmesi gerektiği zorunluluğu duymasına inanmadık; inanmadığımızı hem yazılarımızda, hem sözlerimizde de vurguladık, belirttik. Arkadaşımızın ya da birlikte oldukları arkadaşların ortak fikri olarak burada yazılı olarak okuyup beyan ettikleri hususlardan bazı konular üzerinde durmak istiyorum. Kendileriyle bugün burada tanışmış değiliz. En az 15 yıldan, hatta daha gerilere giden zamandan beri bir tanışıklığımız ve görüşmelerimiz var; hem de toplamı ellileri, yüzleri aşan görüşmelerimiz. Nasıl vaktiyle ve elan kendileriyle görüşüyor idiysek, başka gruplarla da, başka grupların temsilcileri ve mensuplarıyla da; herhangi bir grupla ilişkisi olmayan insanlarla da görüşmelerimiz hep oldu, oluyor ve olmaya da devam edecek. Eğer biz burada, şu anda 200 kişiyi aşkın bir insanı çağırdık ve toplayabildiysek, daha fazlasının, buraya gelmek istemeyen, bu konuyla ilgili istişareye katılmak istemeyen insanların bulunmasından, ya da isteyenlerin bulunmamasından kaynaklanmadı, şuradaki mevcudun 200 civarında oluşu. Malumunuz organizasyon da başlıbaşına bir sorun. Bu sebeple biz bütün, Ankara dâhil Türkiye’den kardeşlerimizi çağıralım diye düşündüğümüzde ve istişare ettiğimizde karşımıza ilk planda bin kişi gibi büyük bir rakam çıktı. Bu rakamın hepsini Ankara’ya getirmek, bir arada bulundurabilmek ve gerek taşıt, gerek iâşe-ibade türünden sorunların da üstesinden gelebilmeyi, doğrusu belki zorlasak yapabilir idik, inşallah ilerde bu deneyimimizden de yararlanarak yapacağız; ama yapamayacağımız, ya da şimdilik olsun yapamayacağımız kanısıyla Ankara dâhil taşradan da birkaç kardeşimiz dâhil çağıramadık, şimdiki ilk toplantıya çağırmadık. Ama bu onları bir dahaki yapılacak toplantılara çağırmayacağız anlamına gelmez ve gelmemeli. Bu bakımdan bizim istişaremizin boyutları şu anda 200 kişi civarında görünüyorsa, bu 200 kişiyi toplamaya dair, istişare için toplamaya dair düşüncelerimiz daha az miktarda insanla bir araya gelerek yaptığımız görüşme ve konuşmaların sonucu olmuş ise bu doğal bir zorunluluktur. Zaten hiçbir konu, hiçbir karar en geniş boyutta ilk planda alınamaz ve verilemez. Bir fikir önce ister mütefekkir olsun, ister kendisine vahy gelen Peygamber olsun, bir kişide başlıyor. Ve bir kişi ile başlıyor ama giderek hudutları, boyutları arzın tümünü katedecek boyutlara ulaşıyor. Bu itibarla aklımız ermeye başladığı ve doğru düşündüğümüzü sandığımız günden bu yana, gücümüzün yettiğince her gruba ya da

grupsuz insana, Müslüman düşüncemizi ulaştırmaya, iletmeye uğraştık. İştirak eden oldu, uygun gören bulundu, uygun görmeyenler de elbette oldu; olmalı idi de, olacaktı da. Başka bir alternatif de söz konusu değil. Bu bakımdan biz de bu teşebbüsümüzü gerek burada bulunan ya da bulunmayan, ama kardeşimiz kabul ettiğimiz insanların hepsince ne bekliyor ne de umuyoruz. Ama buna rağmen kendileriyle konuşmaktan alternatifsiz yararlar umduğumuzu, diyalogumuzu sürdürmek açısından vazgeçilmez olarak gördüğümüzü belirtmek isterim. Kuracağımızdan söz ettiğimiz partinin, Müslümanlar arasındaki mevcut ayrılığı daha da artıracığı ya da belirginleştireceği hususuna değinen Muharrem beye ve sözlerini dinleyen sizlere şunları söylemek istiyorum. Zaten, “Müslüman’ım” diyenler başta olmak üzere, diğer insanlarda da bir fikir birliği, genel bir konsensüs taban, en tabanda da olsa hemen teşekkül etmiyor. Her grup, her kişi başlangıçta kendinde bir şeyler görüyor, düşüncelerinde isabetlilik buluyor, tavırlarında isabetlilik buluyor ve bir iş yapmaya başlıyor. Üç kişiyle konuşuyor, beş kişiyle konuşuyor, danışıyor, ama böyle başlıyor bütün işler; yalnız bizim için söz konusu değil. Bu itibarla, böylece bunu bir yarış gibi görmekte; örneğin bir uzun maraton yarışının başlangıç çizgisinde yaşı-başı, performansı, gösterebileceği güç, dermanı ne olursa olsun, “Sen katılma!” diyemeyeceğimiz bir yarış. Herkes katılacak, katılmalıdır da. Ne kadar çok katılım olursa, rekorlar egale etmenin, onları daha kısa sürelerle indirmenin, daha çok isabetliliklerin ortaya çıkmasının nedeni olacaktır, gösterilecek düşünce ve çabalar. Bu itibarla bu uzun yarışta, yani son nefesimizle şahsımız açısından noktalanacak yarışta biz ister istemez bu yarışa kendimizi de katılma arzusu izhar edenleri de suçlu bulmamıza İslam açısından imkân göremiyorum. Ama bu yarış devam ettiği müddetçe/sürece, uzun ve güç şartlar altında sürdüğü sürece elbette dökülenler olduğu gibi, daha dökülenler de olacak, performansını ve istikrarını koruyarak ipi göğüslemeye devam edenler de bulunacak. Umuyoruz ki, bu ikincileri birincilerinden daha çok dikkat çekici keyfiyet ve kemiyete ulaşınsın. Bunun için dua ediyoruz. Bu bakımdan partinin bir ayrılık unsuru olacağı kanısını şahsen taşımıyorum, taşıyanların da taşıdıkları düşünce ve uyguladıkları, takip ettikleri metoddan ziyade, partiye, parti kelimesine ya da örgütün bizzat kendisine ağırlık vermelerinin doğal bir zaafı olarak o noktaya geldiklerine inanıyorum. Biz hiçbir zaman insanları partimize çağırılmayacağız. İlk konuşmada da belirttiğim gibi Allah ve Resulüne çağıracağız. Bu itibarla eğer çağıracağımız bir şey var ise, ayrıca partiye çağırmanız da söz konusu olmayacaktır zaten. Ama çağıracağı bir şeyi olmayanlar için, çağırılacak yegane yer, mensup oldukları teşkilat, grup ya da parti olduğundan; varsa-yoksa oturup-kalkıp, gece-gündüz hep o gruplarına, hep o partilerine, hep o tarikatlarına, hep o mensup oldukları şeylere çağırır oluyorlar. Bu, esas itibarıyla bir boşluktan kaynaklanıyor. Birikiminiz, taşıdığınız keyfiyet itibarıyla ne istediğinizi, neyi nasıl düşünmeniz gerektiğini ve nasıl amele dönüştürmeniz gerektiği hususunu biliyor iseniz, muhakkak sizi sabah-akşam, gece-gündüz dolduracak şey bu olacak. Parti bunun bir örgütleniş, biçimleniş ifadesinden başka bir anlam ifade etmeyecek ve sürekli olarak muhtevanıza insanları çağıracağınız demektir. Ama bunu, kendisinde bulamayanlar, örgütlerine ya da gruplarına veya parti-

lerine insanları çağırılmışlardır. Eğer keyfiyetlerinde değişiklik yapmaz, artırma gitmezler ise, kesinlikle aynı yönü takipten başka, kendileri için bir alternatif de bulunmayacaktır. Bu bakımdan “zaten Müslümanlar bölük-pörçük, parça parça iken, nasıl olur da, yani boylarına kadar parçalanmışlığı ifade ediyor halde iken, bir de sizin onları parçalamak istediğiniz”den sözünü anlamak mümkün değil.

Gelelim zaman meselesine

“Zamanı ne zaman?” diye her zaman düşünmüşümdür; herkesin düşünmesini de tavsiye ederim. Neyin zamanı ne zaman? Kimi işler var ki, elbette bir zaman, gerçekten gerektiriyor. Zaman derken ifade ettiği içerik itibariyle taşıdığı şartlar kastediliyor; örneğin ağaç dikmenin Kuzey yarıküre için elbette bir zamanı vardır. Bu zaman da işte Mart, Nisan, Mayıs aylarıdır mesela. Bu ayların dışında dikerseniz tutma ihtimali fevkalade azalırken, bu aylarda ağaç dikerseniz tutması ve büyümesi imkânı fevkalade artıyor. İnsanlar asırlar içersinde sahiplendikleri deneyimlerinden çıkarmışlar bu sonuçları; koyuna, koç katma zamanı gibi.

Gelelim siyasi parti kurma zamanına; zaten biz bu partiyi özellikle kendim açısından öncelikle söylüyorum, bir konuşmamda da belirttiğim gibi otuzbir yıldan beri ben, vaktiyle ilk yedi senesi bunun kurulmuş bir partiye girip onun mensubu olarak, bilahare de yeni bir parti kurarak zamanı mı değil mi diye düşünmeden yani “her yapılması gereken işin her zaman zamanıdır” noktasından hareket ederek bu güne gelmiş, 54 yaşına girmiş bir insanım. Bu itibarla neyin ne zaman zamanı; vahiy mi gelecek bize, ne zaman zamanı olduğunu bildirmek üzere. Bunu beklemememiz gerektiğini hepimiz biliyoruz. Bu bakımdan ben, özellikle bugün en isabetli zamanın olduğu kanısını taşıyorum. Tabi kanımıza herkesin iştirak etmesi mümkün de değil, beklemiyoruz da; etmeyebilir, edenler de olabilir. Bu bir değerlendirme, bir basiret meselesidir. Mümkündür ki, siz görüşünüzü çok basiretli, isabetli sanırsınız; ama zaman ve gelişmeler, gelecek isabetsizliğinizi gösterebilir. Yine mümkündür ki, kimsenin bu günden göremediğini siz görüp belirtmiş, açıklamış, ortaya koymuşsunuzdur; ama zaman içersinde, zamanın getirdikleriyle insanlar bu gün sizin isabet ettiğinizi ancak o zaman anlayabilirler. Peygamberin (a.s.) hayatında da bunun örnekleri var; burada konuşmayı uzatmamak için tekrar etmek istemiyorum. Bu bakımdan zamanı olup-olmadığına hepimiz bilittifak, yani bir istisnası olmadan “Evet!” desek dahi; yüz üzerinden yüz, yani mutlak doğru manasında, bu kanaatimiz üzerinde düşünmemiz, düşünebilmemiz mümkün mü? Yok! Mutlak doğrulanacak vahiyle bildiriliyor; bu itibarla ancak şurada toplanan kişiler bilittifak, “Zamanıdır!” demiş olsa bile, buranın dışında herhangi bir kişiye bu kararınızı intikal ettirdiğinizde, gayet muhtemeldir ki, o kişi;

“- Yahu zamanı değil, ne yapıyorsunuz!” diyebilir.

“- Ama arkadaş, işte biz 220 kişiydik, 230 kişiydik!”

“- Yahu, Türkiye 60 milyon kardeşim.”

Türkiye'nin 60 milyonu karar verse, Dünya'da 6.5 milyar; yani cümle âlemi de bir konunun "ne zaman zamanı" olduğuyla ilgili karar, aynı kararı verdirebilir, aynı kanaate varabilir misiniz? Allah'ın elçileri bunu yeryüzünde başaramamışlar; bunu başarma imkânı onlara verilmemişken, bizim kendimizde bu imkânı görmemiz, ummamız da abesle iştigal olur, diye düşünüyorum.

Bizim, parti olarak mevcudiyetimiz rejim tarafından tanınsın ya da tanınmasın; varsayalım ki tanındı, bu takdirde dahi bizim mevcudiyetimizin tanınması demek, bizim vereceğimiz tavizlerin ya da uzlaşmaya yanaşmamızın sonucu olmayacak. Buna kesinlikle hiçbir zaman ne kafamızda ne amellerimizde yer vermeyi düşünmediğimiz için, diğer partilerin meşrulaşması diye bir şey de kesinlikle sözkonusu olmayacak da. Onlar meşruiyetlerini mevcut düzeni kabul ederek kazanırlarken, biz meşruiyetimizi İslam'ı esas almamızdan kazanmaktayız. Meşruiyetimizin kaynağı İslam'dan, İslam'ın metodunu uygulamak, takip etmekten kaynaklanmaktadır. Bu itibarla, nasıl vaktiyle Peygamberi tahfif eden, hafife alanlar daha sonra durumlarını değiştirmiş, şiddetle üzerlerine varır olmuşlar; daha sonra uzlaşmaya yanaşıp, "Bir gün senin Allah'ına, bir gün bizim tanrımıza" diye antlaşma teklif etmişler; daha sonra da vazgeçerek, "İşte, başımıza geçirelim" ricasına indirmişler. Ama hiçbir zaman Peygamberin tavrı değişmemiş; onların tavrı değişmişse, bu onların sorunu. Rejim bizi olduğumuz gibi kabul ederse de biz varız, etmezse de zaten otuzbir yıldan beri varız. En azından kendi açımdan emin olduğum için bu rakamları, şahsıma taalluk eden rakamları söylemek, tarihleri belirtmek gereğini duyuyorum; mazur görün. Kimin ne zamandan beri olduğunu en iyi kendisi bilir; ama ben de kendimi biliyorum, ne zamandan beri ne işin içindeyim, hangi işin üzerindeyim. Hiçbir zaman bu rejimi işletmeye talip olmadık, bu rejimle uzlaşmayı aklımızın kenarından dahi geçirmedik. Geçirseydik emsalimiz olan, hatta daha küçük yaşta bulunan nice insanlar gibi biz de milletvekili olmayı düşünürdük; olabilirdik, olamazdık ayrı bir konu, olmayı düşünürdük, buna kimse engel olamazdı. Biz kendimiz engel olduk, taşıdığımız İslam engel oldu. Bakan da olabilirdik, onlar bizden daha mı ala? Yok, aklımızdan geçirmedik, kendimize men ettik bunu; çünkü İslam bize men ediyor bunu. Ben nasıl, karşı olduğum düzenin çalıştırıcılığına talip olurum ve çalıştırıcısı olabilirim; olacak iş midir bu! Yok; onun için olmadık da, hep uzak durduk, durulması gereğini de kanaatimiz olarak ulaşabildiğimiz herkese ve her yere iletmeye çalıştık. Bu bakımdan ben arkadaşlarımızın tenkitlerinde şahsen isabet görmüyorum. Ne kadar bu türden toplantıları tekrar edersek edelim, ne kadar çoğaltırsak çoğaltalım, falan gruplar da, öteki grupları da, beriki grupları da ki; yapalım bunları, yapmayalım demiyorum. Yapmanın bir zararı kesinlikle olmaz, yararı olur benim kanım; ama her halükarda bir temelde konsensüs sağlanmasını herkes bazında mümkün görmüyorum. İcinizden birisi çıkıp da "Hayır arkadaş, ben sizin gibi düşünmüyorum!" derse, ne yapacaksınız? Mafya mısınız; adamı öldürecek misiniz? "Düşünmüyorsan, sen de nasıl düşünüyorsan onu yap" diyeceksiniz; başka ne diyebilirsiniz ki? "Sen yoluna, ben de yoluma" diyeceksiniz, başka çaresi yok ki bu işin; çıkar yolu yok. Öyle konuşmadan, görüşmeden, istişare etmeden, birtakım şeyleri gündeme

getirmeden, üzerinde durup düşünmeden de, insanların kendiliklerinden bir gün uykudan kalkıp, herkes aynı rüyayı görmüş, herkesin ki aynı, mümkün olmayan bir şey; “Aaaa, ben bugün rüyamda partiyi gördüm, hadi gidip partiye üye olalım!” Kime rastlıyorsan aynı şeyi söylüyor; “Ben de rüyamda gördüm partiyi!” Bu, olacak iş değil; bu, hayal olur. Hayalle uğraşmıyoruz; böyle bir şeyi beklemenin mümkün olmadığı kanaatindeyim.

Olgunlaştı mı, olgunlaşmadı mı, belki istenilen düzeyde görülmeyebilir Türkiye’de bu mevcut ortam; ama Müslümanların olgunlaşmasına katkısı bulunacak bir organizasyonun bu olgunlaşmayı, sürecini olgunlaştıracak, biçimlendirecek, şekillendirecek, kişilik kazandıracak nitelik taşıması şartıyla gerekliliğine kesinlikle ben inanıyorum. İsteyenler de elbette inanır, isteyenler de inanmayabilir tabii. İnanmak nasıl benim hakkımsa, inanmamak, tersini düşünmek de böyle düşünenin hakkıdır, ne diyeceksiniz. Benim düşüncem doğrudur, seninki yanlış ve yanlış olabilir; benimki doğrudur ama yanlış olabilir. Seninki yanlıştır, doğru olabilir; doğrusunu Allah bilir” diyeceğiz.. Müçtehitlerin, beynelmüçtehidin arasında geçerli kaide olduğu gibi. Başka da çözüm yolu yok bu işin. Herkesin bir noktaya gelmesini bekleyip de öyle hareket edelim dersiniz, o gün akşam olur, sizin de hiçbir şey yapmaya vaktiniz kalmaz, diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim, lütfedip dinlediğiniz için.